

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM
VAZIRLIGI

60910200 - «DAVOLASH ISHI»
(Oilaviy shifokor) ta‘lim yo‘nalishi
MALAKA TAVSIFNOMASI

Toshkent – 2021

ISHLAB CHIQUILGAN VA KIRITILGAN:

Toshkent tibbiyot akademiyasi

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi Tibbiyot va farmatsevtika uzluksiz kasbiy ta'lim muassasalararo Muvofiqlashtiruvchi kengash yig'ilishida ma'qullangan.

2021 yil «16» avgust dagi 4 - sonli bayonnoma.

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2021 yil «31» avgust dagi 217 - sonli buyrug'ining 3 ilovasi bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.

MUNDARIJA

1.	Umumiy qoidalar	4
1.1	Ushbu malaka tavsifnomasi davlat me'yoriy hujjati bo'lib, quyidagilar asosida tuzilgan.....	4
1.2	60910200 – «DAVOLASH ISHI» ta'lim yo'nalishi (Oilaviy shifokor) bo'yicha malaka tavsifnomasi davlat me'yoriy hujjati bo'lib, quyidagilarni belgilaydi.....	5
1.3	Ushbu malaka tavsifnomasi mo'ljallangan.....	6
1.4	Oilaviy shifokor malaka tavsifnomasi ishlatiladi.....	6
1.5	Oilaviy shifokorning kasbiy tayinlanishi va ish faoliyatining shart-sharoitlari.....	7
2.0	Oilaviy shifokorga malaka tavsifnomasi	7
2.1	Oilaviy shifokor bilimi.....	7
2.2	Oilaviy shifokor ko'nikmasi.....	7
2.3	Asosiy nazariy bilimlar Oilaviy shifokor bilishi kerak.....	8
3	Aholi salomatligini saqlash va kasalliklarning oldini olishda (profilaktikasida) Oilaviy shifokorning o'rni	8
3.1	Oilaviy shifokorning majburiyatlari.....	8
4.	Sog'liqni saqlash birlamchi tizimida ko'rsatiladigan tibbiy yordam hajmi	9
4.1	Ko'rsatiladigan <i>tibbiy yordam</i> darajasiga ko'ra Oilaviy shifokor tomonidan bajariladigan faoliyat.....	10
4.2	(davolash -profilaktika, diagnostika va h.k.) tadbirlarini o'tkazilishi ko'zda tutilgan kasalliklar ro'yhati.....	11
5.	Oilaviy shifokor ega bo'lishi shart amaliy ko'nikmalar Oilaviy shifokor ega bo'lishi shart amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.....	26
6.	Oilaviy shifokorning munosabatlariga ko'yilgan talablar Bemorlarga nisbatan Oilaviy shifokor tomonidan ko'rsatiladigan munosabat.....	29
7.	Uzluksiz kasbiy ta'lim va Oilaviy shifokorning attestatsiyasi	30

1. UMUMIY QOIDALAR

O'zbekiston Respublikasida zamonaviy sog'liqni saqlash tizimini yaratishda eng muhim ustuvor yo'nalish bu aholiga birlamchi tibbiy-profilaktika xizmatlarining keng imkoniyatlari, o'z vaqtida va yuqori sifatini ta'minlashdir. SHu maqsadda tashkil etilgan qishloq vrachlik punktlari, qishloq oilaviy poliklinikalari, oilaviy poliklinikalar, tez tibbiy yordam stansiyalari va shoshilinch tibbiy yordam muassasalari ma'lum darajada ko'p muammolarni hal qilishga yordam berdi. Bugungi kunda aholi salomatligi uchun patronaj tizimida, ayniqsa, oilaviy shifokor bevosita jalb qilingan qishloq joylarida sifatli yaxshilash talab etiladi.

Malaka tavsifnomasi - bu mutaxassisning shaxsi va kasbiy kompetensiyasiga qo'yiladigan umumlashtirilgan talablarni belgilaydigan davlat hujjati. Bu kasbiy tayyorgarlikni talab qiladigan muayyan ishlarni bajarish uchun tibbiyot xodimining shaxsiy salohiyati modeli.

Zamonaviy talablarga javob beradigan mutaxassislarni tayyorlash uchun oilaviy shifokorning ushbu malaka tavsifnomasi asosiy hujjatdir.

Malakaviy tavsif oilaviy shifokorni o'qitish va ishlashga qo'yiladigan talablarni tartibga solishni (birlashtirilishini) ta'minlaydi.

1.1. Ushbu malaka tavsifnomasi davlat me'yoriy hujjati bo'lib, quyidagilar asosida tuzilgan:

Malaka tavsifi oilaviy shifokorning tayyorgarligi va faoliyatiga birlashtirilgan, tizimlashtirilgan talablarni ta'minlaydi.

Bu malaka tavsifi Davlat me'yoriy hujjati quyidagilar asosida ishlab chiqilgan:

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.

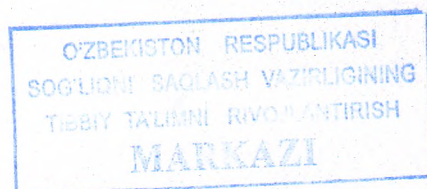
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.05.2017 yildagi PQ-2956-sonli "Tibbiy ta'lim tizimini yanada isloh qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 16 martdagi "SHoshilinch tibbiy yordam tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi PQ-4985-sonli qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2017 yil 27 iyuldagi PQ-3151-son qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 13 sentyabrdagi 718-sonli "Tibbiy xizmatlarning sifatini yaxshilash, tibbiy kadrlar tayyorlashni yanada takomillashtirish uchun birlamchi tibbiy-sanitariya yordamida ko'rilayotgan profilaktika choralarning samaradorligi uchun javobgarlikni oshirish to'g'risida"gi qarori.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 7 dekabrda "O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash tizimini tubdan takomillashtirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar to'g'risida" gi PQ-5590-sonli qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 29 martdagi "O'zbekiston Respublikasining birlamchi sog'liqni saqlash muassasalari faoliyatini tashkil etishni takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi PQ-2857-sonli qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Tibbiy va farmatsevtik ta'lim va fan tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2019 yil 6 maydagi PQ-4310-sonli Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 27 sentyabrdagi "Tibbiy kadrlar tayyorlashni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi 769-sonli qarori.

2018 yil 5 iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash buyicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3775-sonli qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 25 iyuldagi "Koronavirus pandemiyasini yumshatish, aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi va salomatligini saqlash tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6035-sonli farmoni.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 12 dekabrda "YUqumli bo'lmagan kasalliklar profilaktikasi, sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi" PQ-4063 – sonli qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 7 apreldagi PQ-4666-sonli "Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 noyabrdagi "Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalari faoloyatiga mutlaqo yangi mexanizmlarni joriy qilish va sog'liqni saqlash tizimida olib borilayotgan islohotlar samaradorligini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6110-sonli Farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2021 yil 16 iyuldagi "**Oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida**"gi 311-sonli buyrug'i.

1.2. 60910200 – «Davolash ishi» ta'lim yo'nalishi (Oilaviy shifokor) bo'yicha malaka tavsifnomasi davlat me'yoriy hujjati bo'lib, quyidagilarni belgilaydi:

- kasbiy tayinlanish, oilaviy shifokor faoliyatining asosiy qoidalari va shartlari;
- oilaviy shifokor uchun malaka talablari;
- oilaviy shifokorning sertifikatiga qo'yiladigan talablar;
- tibbiyot oliy ta'lim muassasalari, sog'liqni saqlash organlarining Oilaviy shifokorlarni o'qitish va ulardan foydalanish sifati uchun javobgarligi.

1.3. Ushbu malaka tavsifnomasi mo'ljallangan:

- tibbiyot oliy ta'lim muassasalari, sog'liqni saqlash tizimi muassasalari (qishloq vrachlik punkti (QVP), qishloq oilaviy poliklinika (QOP), ko'p tarmoqli markaziy poliklinika (KTMP), tez tibbiy yordam stansiyalari);
- sog'liqni saqlash boshqaruv organlari;
- ushbu mutaxassisning mehnatidan foydalanadigan vazirliklar, idoralar, korxonalar (muassasalar va tashkilotlar);
- tibbiy muassasalar;
- tibbiy birlashmalar uchun.

1.4. Oilaviy shifokor malaka tavsifnomasi ishlatiladi:

- oilaviy shifokor uchun mashg'ulotlar maqsadi va mazmunini belgilashda;
- oilaviy shifokorning kasbiy bilim va ko'nikmalar darajasini aniqlashda;
- tibbiy va tibbiy-ijtimoiy yordamning kafolatlangan hajmini belgilashda.

kafolatlanadi:

- oilaviy shifokorlarni o'qitish va tematik takomillashtirish dasturlari;
- ta'limning turli bosqichlarida talabalar va shifokorlar tayyorlash sifatini baholash mezonlari;
- oilaviy shifokorlarni sertifikatlash uchun standart talablar;
- bemorlarni tekshirish, davolash, rehabilitatsiya qilish, kuzatuv standartlari.

tashkillashtiriladi:

- jarayonni o'rganish;
- tibbiyot oliy ta'lim muassasalariga da'vogarlarini kasbiy yo'naltirish.

o'tkaziladi:

- bitiruvchilarni sertifikatlash.

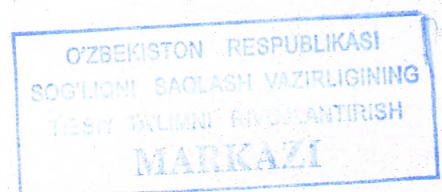
xujjatlantiriladi:

- muassasalar va tashkilotlar bilan oilaviy shifokorlarni o'qitish uchun to'g'ridan-to'g'ri shartnoma-buyurtmalar;
- oilaviy shifokorni yollashda mahalliy hokimiyat bilan tuzilgan mehnat shartnomalari.

Malaka tavsifnomasi, oilaviy shifokorlar tayyorlash uchun kafolatlangan kasbiy minimumni aks ettiruvchi davlat tomonidan tartibga solinadigan talablar bilan bir qatorda, mutaxassisning buyurtmachi tashkilotlarining o'ziga xos sharoitida, ma'lum bir tibbiyot oliy ta'lim muassasaning bitiruvchilarini tayyorlash darajasiga qo'yiladigan malaka talablarining mintaqaviy va tarmoq xususiyatlarini o'z ichiga olishi mumkin.

1.5. Oilaviy shifokorining kasbiy tayinlanishi va ish faoliyatining shart-sharoitlari:

Oilaviy shifokor – malakali mutaxassis hisoblanadi va aholining kasalliklarini tashhislash, davolash chora-tadbirlarini olib borish uchun etarli nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishi talab etiladi.

Oilaviy shifokor aholining sog'liqni saqlash sohasida o'z professional faoliyatini Sog'liqni saqlash vazirligining tibbiy-profilaktika muassasalarining tegishli yo'nalish bo'g'inlarida olib boradi:

- Sog'liqni saqlash tizimidagi muassasalar, yuqori tibbiy ma'lumotli mutaxassis lavozimlarining namunaviy nomenklaturalarida nazarda tutilgan tegishli lavozimlarda 60910200–Davolash ishi yo'nalishi bo'yicha **Oilaviy shifokor**;

- Viloyat ko'p tarmoqli tibbiyot markazlari, kasalxonalar, Respublika shoshilinch tibbiy yordam ilmiy markazi va filiallari;

- Sog'liqni saqlash tashkilotlari, oliy va o'rta maxsus ta'lim muassasalarida ishlaydilar.

2. OILAVIY SHIFOKORIGA MALAKA TAVSIFNOMASI

2.1. Oilaviy shifokor bilimi:

- sog'liqni saqlash, sog'liqni saqlashni boshqarish sohasidagi O'zbekiston Respublikasi qonunchiligining asoslari, tibbiyot xodimlarining javobgarligi, ularning huquqlari va majburiyatlari; O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining me'yoriy-huquqiy hujjatlari;

- turli kasalliklarning biologik va patologik jarayonlarining sabablari, rivojlanish mexanizmlari va namoyon bo'lishlarini bilish;

- profilaktika, giyohvand bo'lmagan va turli kasalliklarni davolash usullarining uslubiy asoslari;

- mamlakat ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari;

- mamlakatning ta'lim faoliyatini tartibga soluvchi qonunlar va boshqa normativ-huquqiy hujjatlari.

2.2. Oilaviy shifokor ko'nikmasi:

- insonning hayoti jarayonida uning fiziologik funksiyalarini baholash va tushuntirish;

- ratsional farmakoterapiya uchun dalillarga asoslangan dori terapiyasi tamoyillaridan foydalanish, farmakoterapiya samaradorligi va xavfsizligini nazorat qilish;

- kasalliklarning rivojlanishining oldini olish uchun sanitariya-ma'rifiy ishlarini olib borish;

- kasalliklarning erta va yashirin shakllarini va xavf omillarini aniqlashga qaratilgan profilaktika ishlarini olib borish;

- malaka tavsiflari talablariga javob beradigan hajmda o'z vaqtida tashhis qo'yish, tug'ruqdan oldingi tibbiy yordam, davolash va reabilitatsiya tadbirlarini o'tkazish;

- emlash;

- tibbiy hujjatlarning buxgalteriya hisoboti va hisobot shakllarini yuritish;
- mutaxassisligi bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borish.

2.3. Asosiy nazariy bilimlar

Oilaviy shifokor bilishi kerak:

- eng ko'p uchraydigan kasalliklarning oldini olish prinsiplari va usullariga ega bo'lishi;
- anamnezni kasbiy yig'ish va bemorlarni tekshirish;
- reja tuzish va laboratoriya va instrumental tekshirish usullarining ma'lumotlarini talqin qilish;
- 10-xalqaro tasnif talablariga muvofiq dastlabki va klinik tashxisni shakllantirish;
- kasalxonaga qadar bo'lgan davrda shoshilinch va tezkor yordam ko'rsatish bo'yicha jarayonlar va manipulyasiyalarni amalga oshirish;
- terapevtik va jarrohlik profilining tibbiy manipulyasiyalarini o'tkazish;
- "Dalillarga asoslangan tibbiyot" ning asosiy prinsiplarini qo'llash;
- vaqtincha mehnatga layoqatsizlik ekspertizasini o'tkazish.

3. AHOLI SALOMATLIGINI SAQLASH VA KASALLIKLARNING OLDINI OLISHDA (PROFILAKTIKASIDA) OILAVIY SHIFOKORNING O'RNI

3.1. Oilaviy shifokorning majburiyatlari:

Oilaviy shifokorning asosiy yo'nalishi - jamoat sog'lig'ining himoya qilish va kasalliklarni oldini olish. Oilaviy shifokor tayinlangan kontingentning demografik va tibbiy-ijtimoiy xususiyatlarini bilishi kerak.

Oilaviy shifokorning quyidagi funksional majburiyatlari ro'yxati QVP, QOP, OP, KTMP sharoitida, mahallalarda, o'quv muassasalarida, bolalar bog'chalarida va uyda amalga oshiriladi:

- aholining tibbiy savodxonligini oshirish;
- sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va amalga oshirish (jismoniy tarbiya, sport, muvozanatli ovqatlanish, shaxsiy gigiena qoidalariga rioya qilish va boshqalar);
- chekish, giyohvandlik, spirtli ichimliklarni iste'mol qilish va boshqa xavf omillariga qarshi kurashish;
- jarohatlar, baxtsiz hodisalar, zaharlanishning oldini olish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish;
- oilani rejalashtirish, oilaviy hayotning ijtimoiy, tibbiy-genetik va tibbiy-jinsiy jihatlari, kontratsepsiya bo'yicha maslahatlar berish;
- homiladorlikni tashhishlash, uning borishini kuzatish, somatik patologiyani aniqlash va davolash, tug'ruq davri patologiyalarini profilaktikasini olib borish;

- homiladorlik va tug'ish uchun qarshi ko'rsatmalarni aniqlash, zarurat tug'ilganda homiladorlikni to'xtatishga tavsiya berish, tug'ruqdan keyingi davrda ayollarni rehabilitatsiya qilish;

- bolalarni ko'krak suti bilan boqish, tarbiyalash, toblash va maktabgacha ta'lim muassasalariga qabul qilishga tayyorlash;

- sanitariya-epidemiologiya nazorati vakillari bilan birgalikda immunoprofilaktika o'tkazish, tibbiy muassasalarda va infeksiya o'choqlarida epidemiyaga qarshi tadbirlarni tashkil etish;

- davolash muassasalari mutaxassislarini jalb qilgan holda diagnostika, tibbiy-sog'lomlashtirish va rehabilitatsiya tadbirlarini o'tkazish;

- xavf omillarini, kasalliklarning erta va yashirin shakllarini aniqlash bo'yicha ishlarni olib borish, ularning bemorning sog'lig'iga ta'sirini kamaytirishga yordam berish;

- ishlab chiqarish, qishloq xo'jaligi va boshqa tashkilotlarda ishchilarni profilaktik ko'rikdan o'tkazish va tashkil etish;

- surunkali kasalliklari bo'lgan bemorlarni dispanser kuzatuvidan o'tkazish;

- aholi uchun tibbiy maktablar tashkil etish (nafas olish, yurak-qon tomir, endokrin va boshqa tizim kasalliklari bilan);

- sil, yuqumli, teri-tanosil va onkologik kasalliklarning oldini olish va barvaqt aniqlash bo'yicha tadbirlarni o'tkazish;

- giyohvand moddalardan oqilona foydalanish va davolashning alternativ usullarini monitoring qilish;

- bemorlarning vaqtincha nogironligi bo'yicha ekspertizasi, VTEKga murojaat qilish, ishga joylashish ko'rsatkichlarini aniqlash, mehnatni oson sharoitlariga o'tkazish, sanatoriy-davolanish;

bemorlarning sog'lig'i va yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda tibbiy va psixologik yordamni tashkillashtirish;

biriktirilgan aholining salomatlik holati tahlili va tibbiy hujjatlarning yuritilishi;

- yolg'iz, keksa, nogiron va surunkali kasalliklarga chalingan bemorlarga yordam ko'rsatishni tashkil etishda ijtimoiy himoya organlari va boshqa xizmatlarning ishtiroki;

- oilaviy shifokor ularning huquqlari va majburiyatlari, shuningdek, bemorlarning huquqlari haqida xabardor bo'lishi kerak.

3.2 Malakali tibbiy yordam ko'rsatish

Oilaviy shifokorining malakali tibbiy yordami quyidagi toifadagi xizmat turlarini o'z ichiga oladi:

1. Biriktirilgan aholi salomatligini muhofaza qilish, profilaktik, sanitar-gigienik va epidemiyaga qarshi tadbirlarni olib borish.

2. Aholiga sifatli tibbiy yordamni ko'rsatish, tashhishlash, davolash va dinamikada kuzatuvni olib borish, bolalarda ko'p tarqalgan kasalliklarning profilaktikasi va rehabilitatsiyasini amalga oshirish.

3. Shifoxonagacha bo'lgan bosqichda birinchi tibbiy yordamni ko'rsatish.

4. Ko'p tarqalgan kasalliklar va shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatishda muolajalarni olib borish.

4. SOG'LIQNI SAQLASH BIRLAMCHI TIZIMIDA KO'RSATILADIGAN TIBBIY YORDAM HAJMI

4.1. Ko'rsatiladigan *tibbiy yordam* darajasiga ko'ra Oilaviy shifokor tomonidan bajariladigan faoliyat:

- *profilaktika faoliyati (birlamchi, ikkilamchi va x.k.):*

- aholi salomatligini himoya qilish, skrining, emlash, sanitariya-oqartuv va epidemiyaga qarshi ishlarni vaqtida olib borish;

- *tashxisga oid faoliyati:*

- klinik va instrumental - laboratoriya tadqiqot usullari asosida aholiga kasallik va patologik holatiga zamonaviy klinik va laborator tekshiruvlar asosida tashxis qo'yish;

- *davolash faoliyati:*

- shoshilinch xolatlarida mutaxassis sifatida birlamchi yordam ko'rsatish;
- o'z vaqtida sifatli tibbiy yordam ko'rsatish;
- og'ir xolatlarni aniqlab statsionarga gospitalizatsiya qilish;
- ta'siri isbotlangan dori-darmonlar bilan davolash, ularni farmakologik va nojo'ya xususiyatlarni bilish;

- *reabilitatsiyaga oid faoliyati:*

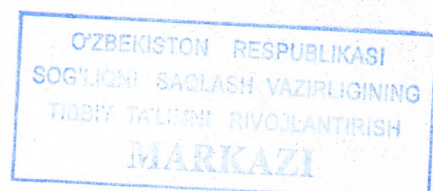
- surunkali kasalliklar bilan og'rikan bemorlarga reabilitatsiya tadbirlarini o'tkazish;
- reabilitatsiyaga muhtoj bo'lgan bemorlarga davolash uchun jismoniy tarbiya, fizioterapiya va noa'naviy terapiya usullari (igna refleks terapiya, fitoterapiya, gomeopatiya) vositalaridan foydalanish; va boshqalar;

- *psixologo-pedagogik faoliyati:*

- aholi orasida umumiy gigiena to'g'risida suxbatlar, psixo-profilaktik darslar olib borish;
- alkogolizm, narkomaniya, chekishni oldini olish uchun chora-tadbirlar olib borish;
- kritik vaziyatlarda psixologik yordam ko'rsatish;

- *tashkiliy-boshqaruv faoliyati:*

- birlamchi bo'g'inlarda tibbiy xodimlarning mehnatini tashkil etish, funksional majburiyatlarni va ularni amalga oshirishning optimal algoritmini aniqlash;
- mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi bo'yicha tadbirlarni uyushtirish, kasbiy kasalliklarni profilaktika qilish, ekologiya xavfsizligiga amal qilish va uni ta'minlash ustidan nazorat qilish;
- birlamchi bo'g'inlarda hisob yuritish-hisobot berish bo'yicha tibbiy hujjatlarni yuritish;
- nogironlarni ekspertizadan o'tkazish;

- birlamchi bo'g'inlarda aholiga davolash-diagnostika va reabilitatsiya-profilaktika yordami ko'rsatish sifatini nazorat qilish;
- ish bo'yicha yozishmalar (xizmatdagi xatlar, tahliliy materiallar, xatlar) ni yuritish;

4.2. Davolash, profilaktika, diagnostik va boshqa tadbirlarning o'tkazilishi ko'zda tutilgan kasalliklar ro'yhati:

Taqdim etilgan kasalliklar va kasalliklarning ro'yxati turli yoshdagi (bolalar, kattalar, qariyalar va qariyalarda) va homilador ayollarda kursning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda ko'rib chiqilishi kerak.

1. SHOSHILINCH YORDAM

1. Quyidagi kasalliklarga erta tashhis qo'yish, shifoxonagacha yordam:

- Xushdan ketish
- Anafilaktik reaksiya
- Gipertermiya
- Febril (gipertermik) xurujlar
- Barqaror bo'lmagan stenokardiya
- 1-darajali gipertenziv kriz
- Bronxial astma xuruji
- Isterik reaksiyalar
- Tashqi va ko'p bo'lmagan qon ketish
- O'tkir eshakemi
- Alkogoldan o'tkir zaharlanishning engil va o'rtacha og'irlik darajasi
- Hasharotlar, hayvonlar va ilonlarning chaqishi
- Epileptik xurux
- Yuzaki begona jism va kon'yunktivani zararlanishi
- Tashqi eshitish kanali va burunda begona jism
- Har qanday darajadagi sovuq va issiq urishi
- Soxta krup (engil laringotraxeit)
- O'tkir siydik tutilishi
- Ichak kolikasi
- Gepatik kolik
- Buyrak kolikasi
- Ko'karishlar va yuzaki teri yaralari
- Haddan tashqari isib ketish
- Fimoz
- O'tkir psixozlar, epileptik holat, alkogoldan aljirash
- Chiqqan joylar, jarohatlar, singan joylar
- Ichki a'zolarining shikastlanishi.
- Miya shikastlanishi.
- Septik holatlar
- Qon ketishi (nazofaringeal, o'pka, qizilo'ngach, oshqozon-ichak, buyrak, bachadon)
- Elektrotravma, cho'kish, osish

- O'tkir ekzogen zaharlanish (zaharlanish) va giyohvand moddalarni haddan tashqari oshirib yuborish
- Predagonal va agonal holatlar,
- Klinik o'lim.

Shoshilinch yoki ixtisoslashgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va tor mutaxassislarga va/yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida yuborish, oldin shifoxonagacha birinchi tibbiy yordam ko'rsatgan bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Koma (gipoglikemik, giperqlikemik, jigar, uremik, nevrologik), miya shishi, preeklapsiya, eklapsiya.
- Kollaps, shok (gipovolemik, qayta taqsimlovchi, kardiogen va obstruktiv).
- O'tkir nafas etishmovchiligi, laringospazm, bronxospazm, laringeal shish, astmatik holat, bronxo-obstruktiv sindrom, pnevmotoraks, asfiksiya
- Paroksizmal taxikardiya
- Morgan-Adams-Stoks sindromi
- Miokard infarkti
- YUrak astmasi, o'pka shishi
- 2-darajali gipertenziv kriz, tireotoksik kriz
- Miya qon aylanishining o'tkir buzilishi (ishemik, gemorragik, vaqtinchalik ishemik xuruj)
- O'tkir qorin
- Kvinke shishi, Layell sindromi, anafilaktik shok
- Tromboembolik sindrom, tarqalgan tomir ichi sindromi, gomologik qon sindromi
- Yuqori nafas yo'llarining begona jismlari
- Glaukomaning o'tkir xolati
- O'tkir buyrak etishmovchiligi. Anuriya. Oliguriya.

2. NAFAS OLISH A'ZOLARINING KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, shifoxonagacha davolanish, ratsional davolash, reabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- O'RVI, o'tkir faringit
- O'tkir traxeit
- O'tkir bronxit
- Surunkali obstruktiv bo'lmagan bronxit
- Pnevmoniya (shifoxonadan tashqari va nozokomial, engil kechishi)
- Bronxial astma (I-II bosqich)
- O'pkaning surunkali obstruktiv kasalligi I-II darajali (O'SOK A, B guruhi)
- Bronxoektaz (engil kechishi)
- Surunkali nafas etishmovchiligi (I daraja)

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va tor mutaxassislarga va / yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida murojaat qilish, erta diagnostika va shifoxonagacha dastlabki tibbiy yordam, tadqiqotlar o'tkazish, bemorni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Surunkali obstruktiv bronxit, bronxiolit
- Bronxial astma (III-IV bosqich)
- O'SOK III-IV darajali (C, D guruhi)
- Pnevmoniya (shifoxonadan tashqari va nozokomial, o'rtacha va og'ir kechishi)
- Bronxoektaz (o'rtacha va og'ir kechishi)
- Pnevmonioz
- Plevritlar
- Surunkali o'pka yuragi
- O'pka emfizemasi, pnevmoskleroz
- O'pka absessi va gangrenasi

2. YURAK QON TOMIR TIZIM KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, shifoxonagacha davolanish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Arterial gipertenziya (gipertenziya, II va III xavf)
- Ateroskleroz
- YUIK: Stabil stenokardiya I-II FC.
- YUIK: postinfarkt kardioskleroz
- Miokardit (engil kechishi)
- Aritmiya (sinusli taxikardiya, sinusli bradikardiya, nodir monotop ekstrasistoliya)
- Surunkali yurak etishmovchiligi I-II A daraja.

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashhishlash va oldindan tashhis qo'yish va statsionar sharoitda davolanish, tor mutaxassislariga va / yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida murojaat qilish, bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Aritmiyaning xavfli turlari (ekstrasistoliya, paroksizmal taxikardiya, xilpillovchi aritmiya, sinus tugunining zaifligi, yurak stimulyatorining ko'chishi, blokada va boshqalar).
- Arterial gipertenziya (gipertenziya, III va IV xavf)
- Semptomatik arterial gipertenziya
- YUIK. Stabil stenokardiya III-IV FC.
- YUIK. Nostabil stenokardiya
- YUIK. Miokard infarkti
- Miokardit (o'rtacha va og'ir kechishi).
- Perikardit
- Yuqumli endokardit
- Arterial gipertenziyaning kriz bilan kechishi
- Tug'ma va orttirilgan yurak nuqsonlari
- Kardiomiopatiyalar
- IIB-III darajali surunkali yurak etishmovchiligi.

4. ME'DA-ICHAK YO'LLARI KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, shifoxonagacha davolanish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Gastroezofagial reflyuks kasalligi (I va II darajali)
- Surunkali gastrit, duodenit (engil kechishi)
- Oshqozon va 12 barmoq ichak yara kasalligi (asoratlanmagan va engil kechishi)
- Surunkali enterit, kolit (engil kechishi)
- O't pufagi va o't yo'llarining diskineziyasi
- Surunkali toshsiz xoletsistit (engil kechishi)
- Surunkali nofaol gepatit (noinfeksion etiologiyali)
- Postxoletsistektomik sindrom
- Ichakning ta'sirlanish sindromi

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashhislash va oldindan tashhis qo'yish va statsionar sharoitda davolanish, tor mutaxassislariga va / yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida murojaat qilish, bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Gastroezofagial reflyuks kasalligi (III va IV darajali)
- O'tkir gastrit
- Surunkali gastrit (o'rtacha va og'ir kechishi)
- Oshqozon va 12 barmoq ichak yara kasalligi (asoratlangan, o'rtacha va og'ir kechishi)
- O'tkir va surunkali xoletsistit (o'rtacha va og'ir kechishi)
- Gepatobiliar yo'lining funksional buzilishlari (o'rtacha va og'ir kechishi)
- Surunkali enteritlar, kolitlar (qo'zish davri, og'ir kechishi)
- Seliakiya
- Vilson-Konovalov kasalligi
- Jigar sirozi
- Nospetsifik yarali kolit
- Kron kasalligi

5. BO'G'IM VA BIRIKTIRUVCHI TO'QIMA KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, shifoxonagacha davolanish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- osteoartrit
- osteoxondroz
- osteoporoz
- yurak nuqsonisiz surunkali revmatik kasalligi

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashhislash va oldindan tashhis qo'yish va statsionar sharoitda davolanish, tor mutaxassislariga va / yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida murojaat qilish, bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- O'tkir revmatik isitma

- Yurak nuqsonli surunkali revmatik kasalligi
- Rematoid artrit
- Ankilozli spondilit
- Reaktiv artrit (Reyter kasalligi)
- Psoriatik artrit
- Tizimli qizil yugurugi
- Tizimli skleroderma
- Dermatomiozit
- Boshqa biriktiruvchi to'qima kasalliklari
- Tizimli vaskulitlar
- Podagra

6. BUYRAK VA SIYDIK YO'LLARI KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, shifoxonagacha davolanish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- O'tkir pielonefrit (asoratlanmagan)
- Uretrit
- Sistit
- Balanit, balanopostit, fimoz
- O'tkir prostatit
- Orxoepididimitlar (nospetsifik)
- Enurez (engil shakli)
- Siydik kislotasi diatezi

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashhishlash va oldindan tashhis qo'yish va statsionar sharoitda davolanish, tor mutaxassislarga va / yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida murojaat qilish, bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Buyrak jomchalari va siydik yo'llarida tug'ma nuqsonlar (soni, joylashishi, hajmi va tuzilishi)
- O'tkir pielonefrit (asoratlangan)
- Surunkali pielonefrit
- Surunkali sistit, surunkali prostatit
- O'tkir va surunkali glomerulonefrit
- Buyrak amiloidozi
- Irsiy nefropatiya
- Buyrak-tosh kasalligi
- Surunkali buyrak kasalligi
- Buyrak karbunkuli va absessi, paranefrit
- Siydikni ushlab tura olmaslik – enurez (og'ir shakli)
- Surunkali prostatit
- Gidronefroz
- Varikotsele, moyak va urug' tizimchasi istiqsosi
- Kriptorxizm
- Erkaklarda bepushtlik, erektil disfunktsiya, erta ejakulyasiya

- Peyroni kasalligi
- Prostata bezi yaxshi sifatli giperplaziyasi va prostata saratoni
- Buyraklar, siydik pufagi, moyak, jinsiy olat o'smalari

7. QON XOSIL QILUVCHI TIZIM KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, shifoxonagacha davolanish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Anemiya (I va II darajali temir tanqisligi, V₁₂, I-darajali foliy-etishmasligi anemiyasi)
- Leykemoid reaksiyalar

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va oldindan mutaxassislarga murojaat qilish va / yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida yuborish, erta diagnostika va birinchi tibbiy yordam ko'rsatgan bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

• Anemiya (temir tanqisligi, V₁₂, foliy-etishmovchiligi - o'rtacha darajadan og'irgacha)

- Gemolitik anemiya
- Aplastik anemiya
- Gemofiliya
- Trombotsitopatiyalar va trombotsitopeniyalar
- Gemorragik vaskulit
- O'tkir va surunkali leykozlar
- Mielom kasalligi
- Limfogranulomatoz
- Nur kasalligi
- DVS – sindrom

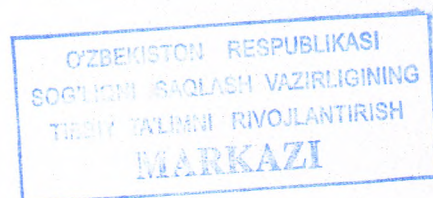
8. ENDOKRIN TIZIMI VA MODDALAR ALMASHINUVINING BUZILISHI KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, shifoxonagacha davolanish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Endemik bo'qoq
- Ekzogen konstitutsiyaviy semirish
- Qandli diabet, 2-turi (asoratlanmagan)
- Gipotiroidizm

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashhislash va oldindan tashhis qo'yish va statsionar sharoitda davolanish, tor mutaxassislarga va / yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida murojaat qilish, bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Qandli diabet 1-turi
- Qandli diabetning 2-turi (og'ir, asoratlangan kechishi)
- Diffuz toksik bo'qoq

- Tiroiditlar
- Akromegaliya, gigantizm
- Gipofizar nanizm
- Gipogonadizm
- Itsengo-Kushing kasalligi va sindromi
- Qandsiz diabet
- Aldosteroma
- Feoxromotsitoma
- Buyrak usti bezi etishmovchiligi
- Qalqonsimon bez o'smalari

9. ASAB TIZIMI KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, dastlabki tibbiy yordam ko'rsatish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Migren, kuchli bosh og'rig'i
- Nevrit va nevrалgiya
- Umurtqa pog'onasidagi og'riq sindromi (refleks, radikulyar)
- Vegeto-qon tomir distoniyasi

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashhislash va oldindan tashhis qo'yish va statsionar sharoitda davolanish, tor doiradagi mutaxassislarga yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida murojaat qilish, bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- O'tkir polineyropatiyalar
- Miya qon aylanishining o'tkir va surunkali kasalliklari
- Parkinson kasalligi
- Meningit, ensefalit, mielit, polimielit
- Tarqoq skleroz
- Amiotrofik lateral skleroz, siringomieliya
- Bolalarda serebral falajlik
- Irsiy kasalliklar
- Epilepsiya
- Vestibulyar sindromlar (Mener sindromi, vestibulyar neyromalar va boshqalar).
- Bosh va orqa miya o'smalari
- Genetik kasalliklari

10. RUHIY BUZILISH VA KASALLIKLAR

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, dastlabki tibbiy yordam ko'rsatish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Nevrozlar, engil nevrotik kasalliklar
- O'tkir alkogolli mastlik, engil va o'rtacha og'ir kechishi
- Engil darajadagi depressiv o'zgarishlar
- Psixosomatik kasalliklar

- Bolalar nevrozi

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va oldindan mutaxassislarga murojaat qilish va yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida yuborish, oldindan diagnostika va birinchi tibbiy yordam ko'rsatgan bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Reaktiv psixozlar
- Psixopatiya va boshqa shaxsiy kasalliklar
- Shizofreniya
- Aqliy zaiflik
- Epilepsiya
- Psixoaktiv moddalarni iste'mol qilish natijasida aqliy va xulq-atvor buzilishi
- Jinsiy va jinsni aniqlash buzilishlari
- Bolalik va o'smirlikdagi psixologik rivojlanishning buzilishi
- Bolalik va o'smirlikdagi xulq-atvor va hissiy kasalliklar
- O'rtacha va og'ir depressiv kasallik
- Somatoform buzilishi

11. YUQUMLI KASALLIKLAR

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, birinchi yordam ko'rsatish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- COVID-19
- O'RVI, gripp
- Virusli gepatit A
- Epidemik parotit (engil kechishi)
- Ko'k yo'tal
- Qizamiq, qizilcha (engil kechishi)
- Skarlatina (engil kechishi)
- Gelmintozlar

Izoh: agar davolanish paytida hech qanday samara kuzatilmasa yoki bemorning ahvoli og'irlashsa, kasalxonaga yotqizish va mutaxassisning maslahati zarur.

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordam talab qiladigan kasalliklarning diagnostikasini amalga oshirish va tor mutaxassislarga va yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida yuborish, oldindan tashxis qo'yish va birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, bemorni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Havotomchi infeksiyalar (O'RVI va gripp - og'ir kechishi, difteriya, qizamiq - og'ir kechishi, qizilcha - og'ir kechishi, epidemik parotit - og'ir kechishi, qizilcha - og'ir kechishi, meningit, infeksiyon mononuklyoz).
- Ichak infeksiyalari va invazyalari (ich qotishi, paratifoid isitma, salmonellyoz, dizenteriya, botulizm, vabo, polimielit, toksoplazmoz, exinokokkoz, lyamblioz, amibiyoz, gelmintozlar)
- B, C, D virusli hepatitlari
- Transmissiv infeksiyalar (bezugak va arbovirus infeksiyalari)

- Zoonoz infeksiyalari (brutsellyoz, quturish, kuydirgi, vabo).
- Teri infeksiyalari (qizilo'ngach, qoqshol)
- Yuqumli kasalliklardagi favqulotda vaziyatlar (gipovolemik shok, anafilaktik shok, miya shishi, Uotexauz-Fridereksen sindromi)
- Virusli infeksiya (COVID-19, sitomegalovirus infeksiyasi, herpes virusi infeksiyasi), suvchechak (og'ir kechishi).

12. TERI-TANOSIL KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, birinchi yordam ko'rsatish, ratsional davolash, reabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Seboreya
- So'gal, lipomalar
- Odatiy xusnbuzarlar
- O'choqli alopetsiya
- Pedikulyoz
- Qichima
- Surunkali eshakemi
- Kontaktli dermatit
- Rangdor temiratki

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordam talab qiladigan kasalliklarning diagnostikasini amalga oshirish va tor mutaxassislarga va yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida yuborish, oldindan tashxis qo'yish va birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, bemorni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Allergodermatit
- Toksikodermiya
- Piodermiya, psevdofurunkuloz
- Neyrodermatit
- Dermatofitoz
- Ekzema
- Psoriaz
- Qizil tekis temiratki
- Gerpes
- Moxov
- Pufaklar
- Pigmentli teri hosilalari
- Fotodermatoz va qizil yuguruk
- Teri leyshmaniozi
- Zardob kasalligi
- Angioma, teri saratoni
- Jinsiy yo'l orqali yuquvchi infeksiyalar (gonoreya, sifilis, trixomonioz, kandidoz, xlamidioz, herpes, OITS)
- Vitiligo

13. TUBERKULYOZ

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, birinchi yordam ko'rsatish, ratsional davolash, reabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Tuberkulez kasalligini erta tashxislash
- Tuberkulezning faol bo'lmagan davri

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va oldindan mutaxassislarga murojaat qilish va yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida yuborish, oldindan diagnostika va birinchi tibbiy yordam ko'rsatgan bemorlarni quyidagi kasalliklar bo'yicha kuzatish:

- Birlamchi tuberkulez
- O'choqli va yallig'langan o'pka tuberkulezi
- O'pka tuberkulyomasi
- Tarqoq tuberkulez
- O'pka tuberkulezining destruktiv shakllari
- Plevrit
- O'pkadan tashqari a'zolar tuberkulezi

14. BOLALAR KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, dastlabki tibbiy yordam ko'rsatish, ratsional davolash, reabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Fiziologik sariqlik
- Erta tug'ilish 1 darajasi
- Atopik dermatit
- Protein-energetik etishmovchiligi
- Raxit
- Alimentar diareya
- Enurez
- O'tkir bronxit
- Surunkali bronxit (engil kechishi)
- Bronxial astma (engil kechishi)
- Gastrit
- Oshqozon va o'n ikki barmoqli ichak yarasi (asoratlanmagan)
- O't yo'llari diskineziyasi
- Surunkali nafaol gepatit
- Siydik yo'llari infeksiyalari
- Kamqonlik (1-2 daraja)
- Gipovitaminoz
- ORI (asoratlanmagan)

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va o'z vaqtida mutaxassislarga murojaat qilish va/yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida kasalxonaga birinchi tibbiy yordam ko'rsatgan bemorlarni keyingi tibbiy ko'rikdan o'tkazish;

- Tug‘ruq asfiksi va tug‘ilish travmasi
- Erta tug‘ilish 2 va 3 daraja
- YAngi tug‘ilgan chaqaloqning gemolitik kasalligi
- Bachadon ichi infeksiyalari
- Gipoksik-ishemik ensefalopatiya
- Birlamchi va ikkilamchi pielonefrit
- Zotiljam
- Obstruktiv bronxit, bronxiolit
- Bronxial astma (o‘rtacha va og‘ir)
- Miokardit
- Yurakning revmatik kasalligi
- Tug‘ma va orttirilgan yurak nuqsonlari
- Ichki a‘zolarining tug‘ma anomaliyalari
- Sepsis
- Balog‘atga etmagan bolalarning surunkali artriti
- Oshqozon va o‘n ikki barmoqli ichak yara kasalligi (asoratlangan)
- Surunkali faol gepatit
- Jigar sirozi
- Glomerulonefrit
- Tizimli kasalliklar
- Dismetabolik nefropatiya
- 3-darajali kamqonlik

15. AKUSHERLIK VA GINEKOLOGIYA

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo‘yish, dastlabki tibbiy yordam ko‘rsatish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Fiziologik homiladorlik
- Homilador ayollarni engil turdagi qusishi
- Homiladorlikdagi gestasion gipertenziyaning engil turi
- Tug‘ruqdan keyingi davrdagi fiziologik davolanishni boshqarish
- Laktostaz, gipogalaktiya
- Homiladorlikda 1-2 darajali anemiya
- Hayz oldi sindromi
- Klimakterik sindrom
- Tashqi jinsiy a‘zolarining o‘tkir va surunkali yallig‘lanish kasalliklari
- Hayz ko‘rish siklining buzilishi
- Kontratsepsiya usullari

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va o‘z vaqtida mutaxassislariga murojaat qilish va/yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o‘z vaqtida kasalxonaga birinchi tibbiy yordam ko‘rsatilgan bemorlarni keyingi tibbiy ko‘rikdan o‘tkazish:

- Asoratlangan homiladorlik: ko‘p homilalik, ko‘p suvlik, kam suvlik, bachadonda chandiqlar, rezus immunizatsiyali homiladorlik.
- Voyaga etmagan bolalarda qon ketish

- Vaginal qon ketish
- Somatik kasalliklar bilan homiladorlik
- Homiladorlikda anemiyaning og'ir shakli
- Homilador ayollarning o'rtacha va og'ir turdagi qusishi
- Gipertenziv kasalliklar: surunkali arterial gipertenziya, og'ir homiladorlik gipertenziyasi, preeklampsiya va eklampsiya.
- Homiladorlikni ko'tara olmaslik. Homilani tushish xavfi
- Abort va ularning asoratlari
- Erta tug'ilish
- Bachadondan tashqari homiladorlik
- Bepushtlik
- Endometrioz va mioma
- Bachadon va qin devorlari tushishi
- Ayol jinsiy a'zolarining neoplazmalari
- Bachadon bo'yni va bachadon patologiyasi

16. XIRURGIK KASALLIKLAR

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, dastlabki tibbiy yordam ko'rsatish, ratsional davolash, reabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Yuzaki kesilgan va ko'kargan yaralar
- Furunkullar, gidradenit, limfadenit (yuz va bo'yin sohalaridagi joylashgan yaralardan tashqari)
- YOtoq yaralari
- Trofik yaralar
- Tirnoqlarning ichga botib o'sishi
- Anusning o'tkir yorilishi
- Asoratlanmagan tashqi gemorroy
- Yumshoq to'qimalarning yaxshi sifatli o'smalari (lipoma, ateroma, so'gallar va boshqalar).

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va o'z vaqtida mutaxassislariga murojaat qilish va/yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida kasalxonaga birinchi tibbiy yordam ko'rsatilgan bemorlarni keyingi tibbiy ko'rikdan o'tkazish:

- Chuqur kesilgan va ko'kargan yaralar
- Panaritsiy, paronixiya
- Furunkuloz, flegmona
- Asoratlangan mastit
- Xo'ppozlar (teri osti va ichki a'zolar)
- Osteomielit
- Paraproktit, to'g'ri ichakning tushishi
- Qorin bo'shlig'i a'zolarining o'tkir kasalliklari (appenditsit, pankreatit, kalkulozli xoletsistit va boshqalar).

- Ko'krak bo'shlig'i a'zolarining o'tkir kasalliklari (ochiq, yopiq, klapanli pnevmotoraks va boshqalar).
- Churra
- Tromboflebit, varikoz kasalligi
- Reyno kasalligi
- Obleterlovchi ateroskleroz va endarteriit
- Aorta anevrizmasi
- Ko'ks oralig'i a'zolari kasalliklari (ko'ks a'zolari jarohatlari, mediastenit, yurak nuqsonlari va boshqalar).
- Qizilo'ngach kasalliklari
- Qalqonsimon bez kasalliklari
- Oyoqlar gangrenasi (ateroskleroz endoarterit va qandli diabet fonida oyoqlarning kritik ishemiyasi)

17. TAYANCH HARAKAT A'ZOLARI KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, dastlabki tibbiy yordam ko'rsatish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Yassi oyoqlik
- Tayanch faoliyatini buzilishi
- Tendosinovit, miozit
- Langet va shinalar qo'yish va echish (oyoq-qo'llarni immobilizatsiya qilish)
- Sinishlar
- Jarohatlar va cho'zilishlar
- Teri va teri osti to'qimalariga zararlanishidagi yaralar
- Jarohatlarning oldini olish

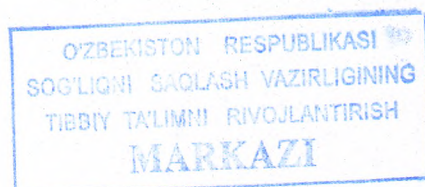
2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va o'z vaqtida mutaxassislarga murojaat qilish va/yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida kasalxonaga birinchi tibbiy yordam ko'rsatilgan bemorlarni keyingi tibbiy ko'rikdan o'tkazish:

- Tayanch-harakat tizimining tug'ma nuqsonlari
- Maymoq oyoq
- Bursit, sinovit
- Chanoq-son bo'g'imi displaziyasi
- Skoliotik kasallik
- Osteomielit
- Ankiloz va kontrakturalar
- Suyak va yumshoq to'qimalar o'smalari

18. QULOQ, TOMOQ VA BURUN KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, dastlabki tibbiy yordam ko'rsatish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- LOR a'zolarining shikastlanishi, kuyishi va muzlashi
- Burun, quloq va xalqumda yot jism

- LOR a'zolarining saramasi
- Oltinugurt tiqini
- Bosh aylanishi, quloqdagi shovqin
- Eshitish qobiliyatini yo'qotish va karlik
- Quloq furunkuli (asoratsiz)
- Tashqi otit
- O'tkir va surunkali o'rta otit
- Burun furunkuli (asoratsiz)
- Rinit va burun bo'shliqlari yallig'lanishining o'tkir va surunkali shakllari
- Allergik rinit
- O'tkir va surunkali faringit
- Surunkali tonzillitning oddiy shakli va 1-darajali allergik shakli
- Angina
- O'tkir va surunkali laringit
- Quloq suprasini xondroperixondriti
- Tashqi eshitish kanalining ekzemasi
- Otomikoz

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va o'z vaqtida mutaxassislarga murojaat qilish va/yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida kasalxonaga birinchi tibbiy yordam ko'rsatilgan bemorlarni keyingi tibbiy ko'rikdan o'tkazish:

- Burun, quloq anomaliyalari
- Tashqi burunning deformatsiyasi
- Surunkali rinit (gipertrofik shakli)
- Sinusitlar (asoratlangan)
- Burun yo'lining qiyshiqiligi
- O'tkir va surunkali o'rta otit (asoratlangan)
- Mener kasalligi
- Eshituv nervining o'tkir nevriti
- Konduktiv va aralash karlik
- II-III darajali adenoid vegetatsiyasi
- Nafas etishmovchiligi
- Surunkali tonzillit (I-II darajali toksik-allergik shakli)
- Parafaryangial, paratosillar, yutqin xo'ppozlar
- Yuqori nafas yo'llarining infeksiyon granulomalari (skleroma)
- O'tkir epiglotit
- Yutqinning surunkali stenozi
- LOR a'zolarining o'simtalari
- Yaxshi sifatli paroksizmal pozitsion bosh aylashishi

19. KO'Z KASALLIKLARI

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, dastlabki tibbiy yordam ko'rsatish, ratsional davolash, reabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- O'tkir va surunkali kon'yunktivit

- O'tkir va surunkali blefarit (engil kechishi)
- Yachmen
- Dakrioadenit

2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va o'z vaqtida mutaxassislarga murojaat qilish va/yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida kasalxonaga birinchi tibbiy yordam ko'rsatilgan bemorlarni keyingi tibbiy ko'rikdan o'tkazish:

- Pteregium
- Ektropion, entropion, ptoz
- Qovoq absessi va flegmonasi
- Xalyazion
- Blefarit (og'ir kechishi)
- Dakriotsistit
- G'ilaylik
- Sklerit
- Keratit
- Uveit
- Refraktiv anomaliyalar (blizorukost, dalnozorkost, astigmatizm, ambliopiya)
- Katarakta
- Glaukoma
- Gemoftalm
- Ko'z to'r pardasi kasalliklari (ko'chishi, SVS trombozi, SAS okklyuziyasi, diabetik retinopatiya, yoshga bog'liq bo'lgan makula degeneratsiyasi)
- Ko'ruv nervi kasalliklari (nevrit, dimlanish, atrofiya)
- Ko'zning shikastlanishi (jarohatlar va kuyishlar)
- Ko'z olmasi o'smalari

20. STOMATOLOGIK KASALLIKLAR

1. Quyidagi kasalliklarning oldini olish, erta tashxis qo'yish, dastlabki tibbiy yordam ko'rsatish, ratsional davolash, rehabilitatsiya va dispanser kuzatuvini amalga oshirish:

- Stomatit
- Glossit
- Gingivit

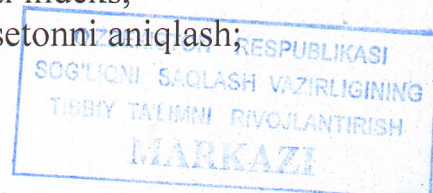
2. Shoshilinch yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni talab qiladigan kasalliklarni tashxislash va o'z vaqtida mutaxassislarga murojaat qilish va/yoki statsionar sharoitda davolanish uchun o'z vaqtida kasalxonaga birinchi tibbiy yordam ko'rsatilgan bemorlarni keyingi tibbiy ko'rikdan o'tkazish:

- Patologik prikus
- Karies
- Paradantoz
- Yuz-jag' sohasidagi o'smalar va o'smasimon xosilalar
- Yuz-jag' sohasining tug'ma nuqsonlari
- Yuz-jag' sohasi yallig'lanish kasalliklari (abscess va flegmona)

5. OILAVIY SHIFOKOR EGA BO'LISHI SHART AMALIY KO'NIKMALAR

Oilaviy shifokor quyidagi amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak:

- Bemorning kasalligi xaqidagi ma'lumotlarni moxirona yig'ish va bemorni ko'zdan kechirish;
- Bemorning ichki a'zolari palpatsiyasi, perkussiyasi va auskultatsiyasi;
- Arterial qon bosimini o'lchash;
- Barcha in'eksiya turlarini;
- Oyoq-qo'lning vena qon tomirlariga peiferik kateterni qo'ya olish;
- Elektrokardiografiyani o'tkazish va ma'nosini o'qiy olish;
- Qon va siydik umumiy taxlili;
- Qon guruhini, uning rezus-faktorini, qon oqishi va ivish vaqtini aniqlash;
- Kislород bilan davolash;
- Yurak-o'pka reanimatsiyasi (sun'iy nafas olish va yurakning bilvosita massaji, asfiksiyaning oldini olish);
- Burunni old tamponadasi;
- Qon ketishini to'xtatish uchun bintlarni qo'llash;
- Yaralar va kuyishlarni bog'lash, teri choklarini qo'yish va olib tashlash;
- Tashqi eshitish kanali, burun, kon'yunktiva, yuqori nafas yo'llaridan (Geymlix qabuli) yot jismlarni olib tashlash;
- Shikastlanishda vaqtincha immobilizatsiya qilish;
- Qovuqni elastik kateter yordamida kateterizatsiya qilish;
- Prostata bezining barmoq bilan rektal tekshirish;
- Vaksina va zardoblar yuborish;
- Oshqozonni yuvish, tozalovchi xuqna;
- Travmalarda maxalliy anesteziya qilish;
- Sinishlarda transportirovka qoidalari;
- Psixomotor qo'zg'alishlarda fiksatsiyalash;
- Ko'z qovoqlarini oddiy burish;
- Favqulodda vaziyatlarda tug'ruqni qabul qilish;
- Favqulodda vaziyatlarda jarohatlanganlarni saralash va birinchi yordam ko'rsatish qoidalari;
- Pikfloumetriya;
- Ingalyator va spinxalardan foydalanishni o'rgatish;
- Siydikdagi o't pigmentlarini aniqlash;
- Tozalash (davolash) ho'qnalarini o'tkazish;
- Dietani buyurish, ovqatlanish ehtiyojlari, dietani baholash;
- Ovqatlanish va vaznni nazorat qilish;
- Siydikdagi oqsil miqdorini aniqlash;
- Prostata bezining barmoq bilan tekshirish;
- Qovuqni elastik kateter yordamida kateterizatsiya qilish;
- Drenaj va siydik yo'llari kateterini parvarishlash;
- Qalqonsimon bezni palpatsiya qilish;
- Antropometriya, tana vazni indeksini aniqlash, abdominal indeks;
- Qonda, siydikda qand miqdori va siydikda tarkibidagi atsetonni aniqlash;
- Qandli diabetga qarshi dietani buyurish;

- Semirishda dieta buyurish;
- Nevrologik holatni o'rganish;
- Ruhiy holatni baholash;
- Najasni umumiy tahlili va najasda parazitlar borligini tahlil qilish;
- Tomoq va burundan surtma olish;
- Qalin tomchi uchun qon tekshiruvi;
- Favqulodda vaziyat haqida xabarnomani to'ldirish;
- Immunoprofilaktika;
- O'tkir ichak infeksiyasini aniqlash, shoshilinch bildirishnomani to'ldirish, karantin o'rnatish;
- Muloqotdagi shaxslarni nazorat qilish;
- Epidemiyaga qarshi himoya, shaxsiy xavfsizlik va boshqalarning xavfsizligi usullariga o'rgatish;
- Mikroskop ostida tekshirish uchun teridan material olish;
- Bit va qo'tirlarning qo'zg'atuvchisini aniqlash;
- Teri elementlarini Vud lampasi yordamida tekshirish;
- Balg'am bakterioskopiyasi;
- Tuberkulin testlari;
- Vaksinatsiya i revaksinatsiya
- Yangi tug'ilgan chaqaloqlarning reflekslarini va jismoniy rivojlanishini baholash;
- Ko'krakda emizishni to'g'ri ushlab turishni o'rganish;
- Oziqlantirishning barcha turlari;
- Turli yoshdagi bolalarning ratsional ovqatlanishi;
- Turli xil kasalliklarga chalingan bolalar uchun ovqatlanish;
- Chaqaloqlarni bo'yi, vazni, fontanel holatini baholash;
- Jismoniy va psixomotor rivojlanishni monitoring qilish;
- O'z vaqtida immunoprofilaktika;
- Emlashdan keyingi reaksiyalarning oldini olish;
- Oral regidratatsiya;
- Homiladorlik testi;
- Homiladorlik yoshini belgilash;
- Xomilaning muddatini va vaznini hisoblash;
- Stetoskop yordamida homila yurak urishini eshitish;
- Papanikolau bo'yicha sitologiyaga surtma olish;
- Xomilaning muddatini va vaznini hisoblash;
- Ona va homila uchun xavf darajasini baholash;
- Ko'zguda ginekologik tekshiruv;
- Bimanual tekshiruv (bachadon va uning ortiqchalari);
- Tashqi akusherlik tekshiruvi;
- Bachadon ichi spiralini qo'yish;
- Bachadon ichi spiralini olib tashlash;
- Vaginal surtma tozaligini aniqlash;
- Kontratseptiv vositalarni individual tanlash;
- Aseptika va antiseptika;
- Qo'lga ishlov berish;

- Yaralar, kuygan joylar va yotoq yaralariga ishlov berish va bog‘lam qo‘yish;
- Choklarni qo‘yish va olish;
- Teri osti absessi va frunkulini ochish (yuz va bo‘yin soxasidagi bundan mustasno);
- Ichkariga usgan tirnoqni olib tashlash;
- Qoqsholga qarshi zardob yuborish;
- Rektal tekshiruv;
- Yumshoq to‘qimalardan kichik xajmdagi xosilalarni olib tashlash;
- Blekmor zondini o‘rnatish;
- Oshqozonni zondlash va yuvish;
- Begona jismlarni olib tashlash;
- Tashqi qon ketishni vaqtincha va doimiy to‘xtatish;
- Lat eyish va shikastlanishlarda anesteziya;
- Otokopiya;
- Rinoskopiya (old va orqa);
- Stomafaringoskopiya;
- Bilvosita laringoskopiya;
- Eshitish (akumetriya), vestibulyar apparatlarni tekshirish;
- Burun va tomoqdan surtma olish;
- Oltinugurt tiqinini olib tashlash;
- Tashqi quloqni yuvish;
- Bodomsimon bezlarni yuvish;
- Burun bo‘shlig‘i va sinuslarni chayish;
- Dori vositalarini quloq, burun, tomoqqa tomizish va insuflyasiya qilish;
- Old burun tamponadasi va quloq tamponadasi;
- Tashqi eshitish kanalidan, burun, farenksdan begona jismni olib tashlash;
- Og‘iz bo‘shlig‘ini tekshirish;
- Og‘iz bo‘shlig‘ini davolash;
- Bandajni qo‘llash;
- Terini ko‘z qovoqlari, kon’yunktiva tashqi ko‘zdan kechirish;
- Ko‘z qovoqlarining harakatchanligini baholash;
- Ko‘zni yon tomonda tekshirish;
- Ko‘z qovoqlarini oddiy burish;
- To‘g‘ridan-to‘g‘ri oftalmoskopiya;
- Ko‘rish qobiliyatini aniqlash;
- Rang ajratishni aniqlash;
- Ko‘z ichi bosimini paypaslash;
- Ko‘z tomchilari, ko‘zlarga malham qo‘yish;
- Ko‘rish maydonini aniqlash;
- Ko‘zoynakning sub’ektiv tanlovi;
- Mono va binokulyar bog‘lam qo‘yish;
- Laboratoriya va instrumental tekshiruv ma’lumotlarini sharhlash;
- Funktsional diagnostika testlarini sharhlash.

6. OILAVIY SHIFOKORNING MUNOSABATLARIGA KO'YILGAN TALABLAR

Bemorlarga nisbatan Oilaviy shifokor tomonidan ko'rsatiladigan munosabat

- Shifokor deontologiyasi;
- Shifokor sirlarini saqlashga rioya qilish;
- Bemorga va uning oila a'zolariga sog'lom turmush tarzini o'zgartirish bo'yicha maslahatlar berish;
- Surunkali bemorlarning dinamik monitoringi;
- Bemorlar va ijtimoiy zaif guruhlarga g'amxo'rlik qilish monitoringi;
- Ratsional tibbiy aralashuv;
- Erta tashxis qo'yish va xavf omillarini aniqlash;
- SHifoxonagacha bo'lgan bosqichda diagnostika;
- Xodimlar bilan kollegial munosabatlarni o'rnatish
- Jamoaviy ishlash;
- Mehnatni tashkillashtirish;
- Boshqa muassasa xodimlari bilan hamkorlik qilish;
- Maslahatchilarni jalb qilish;

Shifokor malakasini oshirish

- Diagnostika va davolashning zamonaviy usullarini o'zlashtirish;
- Malakali xujjatlarni yuritish va xisobotlar tayyorlash;
- Uzluksiz kasbiy ta'lim olish;
- Kompyuter va axborot texnologiyalari bilan ishlash, chet tillarini o'rganish;
- QVP/QOP, OP, KTMPlarda ishlarni tashkil qilish.

7. UZLUKSIZ KASBIY TA'LIM VA OILAVIY SHIFOKORNING ATTESTATSIYASI

Oilaviy shifokor mutaxassisi doimiy ravishda o'z-o'zini o'qitish orqali kasbiy bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda oshirib borishi kerak. Oilaviy shifokorlar tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida, uzluksiz kasbiy ta'lim muassasalarida, malaka oshirish institutlarida sertifikatlar va / yoki guvoxonmalar olish bilan oylik sikl shaklida o'qitishlari mumkin.

Oilaviy shifokor tuman, viloyat va respublika miqyosida sog'liqni saqlash bo'limlari yoki xalqaro tashkilotlar tomonidan tashkillashtirilgan qisqa muddatli o'quv kurslari va seminarlarda qatnashishi kerak, shundan so'ng u sertifikat, shaxodatnoma va guvoxonmalar oladi.

Har bir oilaviy shifokor tibbiy yordam sifatini yaxshilash uchun har yili eng muhim muammo haqida loyiha tayyorlaydi, natijalari tibbiy kengashda muhokama qilinadi.

Har oilaviy shifokoridan aholi salomatligini saqlash va bemorlarga tibbiy yordam ko'rsatish bo'yicha qilingan ishlar to'g'risida yillik hisobot taqdim etish talab etiladi.

Har 5 yilda oilaviy shifokoridan uning malakasini tasdiqlash uchun professional sertifikatlash imtihonini topshirish talab etiladi.

**Malaka tavsifnomasi tuzilishida quyidagi
hujjatlar bilan ishlangan:**

1. O'tgan yillarning malaka xususiyatlari.
2. Xalqaro X kasalliklarning tasniflash ma'lumotlari.
3. O'zbekiston, Rossiya va boshqa mamlakatlarning oilaviy shifokor sohasidagi olimlarning faoliyati.
4. JSST / YUNISEF materiallari.
5. Bir qator Internet saytlarining materiallari.

M.O'.

KELISHUV VARAG'I ISHLAB CHIQLDI:

Toshkent tibbiyot akademiyasi
rektori A.K.Shadmanov
2021 yil "06" 09

KELISHILDI:

Tibbiy ta'limni rivojlantirish
markazi direktori
N.R.Yangiyeva
2021 yil "06" 09
M.O'.

Toshkent pediatriya instituti
rektori B.T.Daminov
2021 yil «07» 09
M.O'.

Fan va ta'lim boshqarmasi
boshlig'i A.T.Maxmudov
2021 yil "10" 09
M.O'.

Toshkent shahar sog'liqni saqlash
Bosh boshqarmasi boshlig'i
A.V.Alimov
2021 yil «10» 09
M.O'.

Toshkent shahar olmozor tumani ko'p
tarmoqli poliklinika bosh shifokori
A.K.Nizamov
2021 yil "08" 09
M.O'.